

Čy-li spěwał,
Pitnje džěłal,
Strowja cze
Čswójbnj statot,
A twój šwjatot
Čradny je.

Sa staw spróznj
Napož móžny
Lubošč ma;
Bóh pač šwěrnj
Pšes spat měrnj
Čžertwošč da.



Nječ ty spěwał,
Čswěrnje džěłal
Wšědne dnj;
Džěń pač šwjatj,
Dušci datj,
Wotpocžij ty.

Č njebešč mana
Nječ čij šmana
Žiwnošč je;
Žywa woda,
Kij Bóh poda,
Wotšew cze!

F.

Szěrbske njedželske łopjena.

Wudawa šo kóždu šobotu w Čsmolerjež knižničiszczerńi w Budyschinje a je tam ša šchwórtlětnu pšchedplatu 40 np. dostacž.

2. njedžela po šwj. Črojizy.

Jap. št. 3, 1.—10.

To je přeni džiw w japoschtoliskich štutkach. Pětr a Jan ludej dopokasataj, šo je Čnješowe šlubjenje wěrne: wón wobtruczi šłowo šwojich wuczownikom pšes zejchi, kiz šczěhowachu. Njeměra wschał přeje, šczož wona nje-widzi. A tola našch tekst na naš to napominanje štaji: „Čžinče po Pětrje a Janje! Čžinče po nich!“ Čajke džiwj drje niz — ale džiwj modlitwj, wěry a luboščje. To dyrbišch jenož woczi mēcž widžecž a wušchi pošłuchacž!

Alle hišcže w drugej myšli dyrbi historija wo wu-
hojenym šhromym naš napominacž. Wot njeju čžemy
wuknječ. Nawuknemy, kač my na prawe walchnje hubjenštwu
a nješbožu na šwěcže napsčecžiwu štupimy. Duž nječ
šu wonaj našchj wučerjej.

We wojowanju i hubjenštwom šwěta
je nam trjeba:

1. japoschtolška wěra;
2. japoschtolška lubošč;
3. japoschtolška roščudženošč.

1. Pětr a Jan džěščaj hromadže horje do templa
pšchipokdnju, hdnž šo k Bohu modlachu. Duž pšchi
templowych durjach šhromy šedžesche a prošesche wo
šmilne dary. Čsnano je japoschtolow hižo huščžishe
prošny. Alle dženkša je wošebity džěń ša njeju, kač ša
šhromeho. Šdnž wón jich dženkša wo šmilne dary prošny,
japoschtolška wěra jeju wutrobje šahori — wonaj na dobo
šacžujetaj, šo je jow wyschšcha pomoz nusna a šo je blisko

pšes Božu mōž! Duž wěra na j-n čebo pomhazu ruku
Božu wyshe šhoreho wupšchestrjemu wobłada — duž wěra
pōšnaje, šo štaj wonaj grat Boži.

Č tajkej wěru a i tajkim pšes wěru roščajšnjemym
wócžkom dyrbi šchescžijan k wschemu hubjenštwu pšchi-
štupicž, kotrež jemu tōn Čnješ do pucža wjedže. Č krutej
wěru: Šow mōže, jow dyrbi šo pomhacž, dyrbi
šo wustupicž. Šdnž to čžłowjekojō njemōža, Bóh
to mōže. Šdnž Bóh po čžłowškej myšli pomhacž njecha,
— wón ma šwoju radu a pucž. Alle dwěłowacž nješměmy,
šo Bóh pomhacž mōže — potom hačle mōžemy ša-
pšchimnyeč, hač a kač Bóh wo našchu šlužbu k šwojej
pomozj rodži. Čak šu wschitzy ryczerjo šchescžijanškej
luboščje, wošebje ryczerjo mišionštwu na polu nusy a
hřeča k temu doščli, šwój štutk šapocžecž. To běšche
jim štutk wěry, štutk Boži. Šenož tam, hdnž wěra do
štutka čžeri, jenož tam šo radži — ale tam šo tež
woprawdže wschitko derje radži — to je japoschtolška wěra
hižo wjetšchu, krašnijchu Božu pomoz našonila, wjetšchu
hač tu, kotruž mōžeshtaj japoschtolaj šhromemu pšchi
templowych durjach pšchipowjedacž, kotrymž rěłaju te rjane.

2. Č wěru, kotraž je wěrneje pomozj Božej wěsta,
šjednoczi šo lubošč, kotraž šebi tule pomoz ša bratrom
žada, kotraž Bohu šlužō a w jeho mjenje šama ruku
poščiczi. Šdnž wěra praji: Bóh je tudy jako pomoznik
— praji lubošč: Alle ja šym tu tež, šym pola njeho,
mam pšchišłuchnošč, jemu se šłowom a se štutkom pomhacž.
To tebi Bóh nješbožowneho na twój žiwjenški pucž poščeje,
hubjeneho na čžele abo na dušci — šhromeho, nječ je,

so jeho nošy wjazy njenješetej, abo so bu fšhidla jeho dusche wofhromile a štamane. Wšcho jene, kajke to nješbože swontownje — lubošć dyrbi šebi prajicž: „Staraj šo!“ Šow nješmješch nimo hieč kaž mješchuit a levita — jow rěka šastacž, kaž Samaritiski.

My dyrbinmy šo šami wabjeni czucž: Bóh chze, šo šobu pomhamy.

3. Mamy-li tajku lubošć, potom tež Bóh prawu šylnoscž da, kiž roššudžena w prawej mudrošći do škutka štupi. Tež w tym štaj japošchtolaj naškej muczerjej, tež hdyž šmy šebi teho wědomni, šo tón Knjes jenož wošebje wušwolenych, kaž japošchtolow, ša šrednikow džiwneho škutka Bóžeho pomola. Tež ša naške jednore wšchědne šluženje mamy wšchelake wot japošchtolow wufnyčž.

To praji Pětr k thromemu: „Pohladaš na naju!“ Šcho je wón wohladał? Dwe wobliczi japošchtolow — šo šwěczateju we měrje a lubošći. Ale to džě běšche najwážnišche, šo je juntrócž tajkej měrje a lubošći do woblicza pohladał. To tež nam płaczi. Došć njeje, šo my š jašnym wócžkom polnym wěry a lubošće hladamy na hubjenych a jich hubjenstwo — my dyrbinmy na to džiwacž, šo czi nješbožowni tež nam, naškej měrje, naškej lubošći do wócžka pohladaja. Wot teho wjele wotwišuje, šo tajki šhudy na jene dobo pytnje: Woni šu bratsja, kiž maja lubošć k tebi, kiž do pomozy a wufhowanja wěrja — ja to na jich woczach widžu. Wojowanje pšchecžimo nješbožu dyrbi pšchede wšchěm wojowanje byčž pšchecžimo małonadžiji.

Najwážnišche je paršchonške šastupjenje. Pětr ša pšchijawšchi jeho ša jeho prawu ruku, pošbže jeho. Ššlěboro a škoto wón nima, ale wjele krašnišche! To je pokiw. Ššlěboro a škoto njeje najprěnišche a najwážnišche — kaž dobra je tež hušto tale pomoz. Derje temu, kiž može pravje dawacž. Š temu njetrjeba ničto bohatty byčž. Šenož hotowy byčž, bratra ša ruku šapšchimnyčž kaž Pětr. Dótknjenja šo nješmješch bojecž. W tym jim wjele pobrachuje. Ššam šastupicž — w tym leži móž a wušpěch lubošće. Šchtóž je k temu hotowy, tež bórny druhe šredki nawuknje. Tak šu to wulzy mužojo a žony lubošće nawukli.

Š škutkej dyrbi šlowo pšchicž. Pětr rěčešche w Šesukowym mjenje. Duž možešche thromy thodžicž. Tak dyrbinmy tež my prajicž: W mjenje Šesom Šhryšta poštaš a thodž. Šdyž tež tón Knjes na tajke šlowo cžělnu štrowošć njewobradži, w kóžnym padže da wón šwoju móž, kiž je w šlabnych šylna, kiž jim pomha, tež pod šchizom derje doběhacž.

Tak štanmy k šobudžělu — k měrje, k lubošći, k roššudženošći! Lubošć pač je najwjetšcha mješ nimi — to je wodnych wěczneho žiwjenja w naš. Šamjen.

W ě r a .

Luby Šesu, hnadu daj
Tym, kiž prózuja šo šwěru,
Šo by pšelnil šo twój raj.
A jich wjele pšchischlo k měru;
Pšchewodžej jich prózu hnadnje,
Šo jich wuštyw rošće radnje.

Luby Šesu, šwětlo daj
Tym, kiž w šmjertnym ščěnje šedža,
Šwjastki šluda rošwajaj,
Šo cze pošnaju a wjedža,

Wjedž jich na tu prawu drohu,
Šesu, wěrnny pučžo, k Bóhu.

Luby Šesu, mozy daj
Tym, kiž mucžni wuštawaju,
Troschtne šlowcžko wšchal jim praj,
Šo na pomoz počataju,
Šo šo ryczeržy pšchěz' bědža
A ša tobu ščěrpnje šlědža.

Luby Šesu, lubošć daj
Tym, kiž we liwkošći thodža,
Šahor jich a pošajaj,
Šak š tym šej a tebi šchodža,
Š twojej šlužbje, k twojom' šlowu
Šahor wšchědnje lubošć nowu.

Štawišny rekruty š lěta 1813.

(Šo franžowštim piša — é —)

(Šotrəcəwanje.)

XIV.

Šdyž wotucžich, běšche šrijedž nozy. Wtróczele cžahachu po njeby a mješaz hladašche dele na wupušćěnu wješ, powrócžene šanony, a nathopjene cžěla, runje tak měrnje, kaž wón hewal na plušotazu wodu, na šelenu trawu a w našymje na padaze ličže dele hlada. Čłowjek njeje ničto pornjo nješchodnej štworbje — to šrošymi mřejazy čłowjek šepje hacž žadyn drubi.

Njemóžach šo hibacž a mješach žalostne bološće. Šenož prawu ruku móžach někal wobrocžecž. Najebacž teho šo mi radži šo šběhnyčž a widžach nětko hacž hlubofo do drohi nuts hromady cžělow. Měšacžk je wobšwěczěšche še šwojim šlědnym šwětłom. Běchu běle kaž šněh. Mělotre mješachu röt a woczi daloko wocžinjeney. Druhe ležachu š woblicžom na šemi, patronowu tošchu a torništ na šhribjecže, ruku do trawy šarywšchi. To žyle jašnje widžach a šchijach še šubami š bojošću a hrošu.

Čhzych po pomoz wołacž, ale šašlyšchach jenož cžěni hloš, kaž hloš plakazeho džěicža a padnych šašy šadwělujo na šemju. Ale cžěni hloš, kiž běch w cžichošći nozy wuwolał, š šhwilemi druhe wubudži a rošščěrjesche šo do wšchitkich štron. Wšchitzy ranjeni šebi myšlach, šo šo pomoz bliži a šchtóž možešche hišcže wołacž, wołajšche. Tuto wołanje trajesche nětotre mješšchiniy dolho, potom wšchitzy šašo wocžichnychu. Ššlyšchach jenož hišcže konja rjehotacž, kiž w mojej bliškošći pola někajšeho plota ležesche Čhzyšche štanycž, widžach, kač šwoju hłowu š dolhej šchiju šběhny a potom šašo wrócžo padny.

Dofelž běch šo pšchi štawanju napinal, běšche šo moja rana šašy wotewriła a cžujach š nowa kreiw pod pažu wuběžecž. Šašdželach woczi, šo bych wumrjel, — dopomnich šo na dobo na wšchitke šašdžene podawki š mojih džěczazyh lět — kaž moja njeboh macžet mje na šwojimaj rukomaj kolebašche a do špara špěwašche, na mašu štwicžku a cžistu šomorku, na našcheho pša, kiž šo mnu hrajesche, na nana, kiž wječzor, še šeferu na ramjenju, domoj pšchidže, mje šběhny a košchesche. Ma to wšchitko šo dopomnich, kaž wo šnje.

„D woha macži! . . . o wohi nana . . . šebi myšlach, hdyž byšchtaj wój wjedžalaj, šo waju džěcžo jenož teho dla š tajkej lubošću a prózu wufublašchtaj, šo by něhdy šchpatnje wo žiwjenje pšchischlo, šame daloko wot kóždeje pomozy! Šak byšchtaj wój tyh tamałaj, kiž wamaj tajku šrudobu hotuja! . . . D hdy byšchtaj wój tu tola byłaj! . . . Šdy mohł ja waš wo wodacže prošycž ša wšchitku nušu a prózu, kiž šym wam cžinił!“

Tež na Šhatržinku, cžetu Marhatu a lubeho droheho Šouldenez nana myšlach. A to běšche žalostne. Widžach jich džiwanje a bojošće, hdyž powjescž wo wulkej bitwje doštanu, widžach, kač cžeta Marhata wšchědnje po wulkej prózy džě a na pošt šhwata, mješ tym šo Šhatržinka šo modlo cžaka, widžach, kač knjes Šoulden šam w šwojej štwi šedži a w nowinach cžita; šo je šćeczi armee-korps bóle cžěpil hacž wšchitke druhe, kač wón powšchi hłowny po štwije thodži a šo halle pošdže k šwojemu džělacžěšćemu šlidu šhdnje. Moja dusche bě pola nich we wótcžinje. Widžach, kač lištynošchecž šedo še šwojej tošchu pola njeju šastupi a cžecže Marhacže wulki lišt poda. Šhatržinka šteji šady njeje, šlěda kaž ščěna. Moje šmjertne wopišmo je runje pšchischlo. Ššlyšchach Šhatr-

žinku žalostnje plakač, bēšche na semju padnyla, a blyšchach cžetu žalosečič a klecž, so na hwēcze žaneje prawdy wjazy njeje, so Bóh wšchitlich dobrých ludži wopuščeži! . . . Dobry Goubenez nan bēšche pšchischol jich trošchtowacž. Ale jako bēšche wón sastupil, sapocža tež wón, kaž cži drusy plakač, a wšchitzy plakachu a wołachu:

O wbohi Sojefo! wbohi Sojefo!

To mje we wutrobje bolešche.

Potom na to myšlach, so tšizycži abo schtyrzcycži tyžaz žwójbow we Franzowškej, w Němškej a Ruskej tužamu powjescž dostanu, a so ma nětotryžtuliz wot tutych mormych nana a macžer. To sdašche žo mi jako poklecze, jako wulki sadmēlowazy hlobž zylcho cžlowjestwa, fiž žo t njeby woła.

Potom spomnich na tamne wbohe žony, fiž pšchi wulkim wróczenju i Ruskeje w Pšalzburgškej žyrkwi žo modlachu. Myšlach na to, so budže tež Rhatržinka žo lēta dotho takle modlicž a na mje spomnicž . . . Haj, to bēšche moja myšl, pšchetož wjedžach, so žo hižo wot džēcžazych lēt žem lubujemoj a so mje ženje njesabudže. Bēch tak hnuty, so dnyrbjach pšchezo plakač. Wjedžach, so budže mi žwērna hačž do schēdžiwych lēt a so žo njebudže ženje wudacž.

Wotolo ranja sapocža roža padacž. Kapasche wot tšechow, w jahrodže a na dróšy. Tuto kapanje rožy wožiwjesche tutu cžišchinu. Myšlach na Boha, fiž wot wšcheho spocžatka žem pšchezo to žame cžini, kotrehož mōž žanych mjesow nima, a fiž hrēchi wodawa, dokelž je žama lubošč. Eso nadžijach, so budže tež mi widacž.

Druhdy blyšchach we wšy murju žo hromadu swjesč. W žužodnej hródži mjadotasche toša, a wulki pastyrški pož bēžesche wopušch powšchi wokolo a wobčžuchasche mormych. Wón sapocža nadobo žalostnje rjehotacž. Esnano myšlesche, so je to wjel a pož cžetny.

Dopomnju žo na to wšchitko jara derje, dokelž mrējo wšchitko widžič a blyšchich. Prajich žebi: „Sšlyšch a pošluchaj . . . pšchetož bōrny na tutym hwēcze ničžo wjazy njewidžič a nje-blyšchich“.

Ale wjele bóle je žo do mojeho pomjatka něšto druge sarulo. To nihdy njesabudu a budu-li sto lēt stary . . . Sšlyšchach nasdala cžlowške hlobžy. Kaž nětko pošluchaj! Kaž cžatach tola na pomoz. Kaž žo sbēhnych, so bych wo pomoz woła. Bēšche hiščeže cžma, ale hižo sapocža žo t ranju někał žwitacž. Někałka žwēza noschesche žo po polach, tu a tam cžakajo, a potom widžach cžorne postawy žo hibacž a druhdy žo pokhilecž. Ale tež drusy widžachu tutu žwēzu, pšchetož na wšchitlich stronach pošbēhny žo žalowčenje a skorženje. A bēšche drje tak žlabe, kaž by plakanje małych džēcži blyšchal, fiž po žwojej macžeri wołaja.

Tež ja cžyuch wołacž, ale žadny žynt njemōžach wuprajicž. A tola žebi prajach: Woni cže blyšcha, woni du! . . . Sdašche žo mi, so widžu latarnju po šchēžžy w jahrodže pšchincž a so žo žwēza po kōždej krocželi powjetšchi.

Padnych do womory.

XV.

Sdyž wotucžich, ležach we wulkej kólni, nětko da mi wino a wodu picž, schtož žo mi jara spodobasche. Sdyž wocži wocžinjach, widžach stareho wojaka se schērej brodu, fiž moju hłowu pošbēhowasche a mi schlēžy t hubje džeržesche.

„Nó“, džesche wón dobrocžiwje, „je cži lēpje?“

Božmēwach žo, so žym hiščeže živy. Wutrobno a lēwe ramjo bēšchtej sawalenej. Cžujach drje hiščeže na tamnych městnach kšētre palenje, ale to bēšche mi wšcho jene, bēch hiščeže živy. Sapocžach žebi pšchatra wobhladowacž a tšēšchne zylhele, kolowokolo mje na žlomje ležachu wulke hromady ranjonych a mjes nini džēlasche stabowy lékař i dwēmaj pomoznikomaj, i nahimaj rukomaj. Na wulkim kuchinškim blydže wotrēšachu někomu nohu. Ranjony stonasche. Sady njeho ležesche wulka hromada wotrēšanych rukow a nohom.

Pjecžo abo schēčžo pšchzy dawachu ranjonym picž a mējachu t temu wulke karany. Najwjetšchi sacžičež cžinjesche na mje stabowy lékař, fiž njekežbuizy na škōržby wbohich ranjonych rēšasche. Mējesche wulki nož, žuche liza a žwarjesche pošpochi na žwojich pomoznikow, fiž jemu kšwatnje došč nōž a plat njepodawachu a krew spēšchnje došč njewotrēwachu. Najebacž teho pał widžach, so wón spēšchnje džēlasche. Sa schtwōrcž hodžiny bēšche wón hižo dwē nožy wotrēšal.

Wonka pšchi wrotach štejesche wulki wōš se žlomu.

Bēchu runje schēčž stopnijow dołheho rufkeho jēdneho na blydo položili, kotremuž bē kula sady wucha do hłowy šajēla. Lēkař žadašche nōž, so by jemu ju wurēšal. W tutym wofomifu džēšche druzi stabowy lékař nimo. Bēšche to mały tołšty muž. Mējesche listowu tošču pod pažu a sasta blytko woša.

„Hej! Žorelo!“ jawola wón žortujo.

„Slej wšchak, Wž tu tež šče, Duchene!“ wotmolwi našch lékař žo wobrocžiwšchi. — Kētko ranjonych?“

„Sšydomnacže abo wōžomnacže tyžaz.“

„Pšej škobano! — Nō, dže žo wam dženkša derje?“

„Haj, pytam runje forcžmu.“

Našch stabowy lékař wustupi i kólnje, so by žwojemu pšchēčžej ruku sawdal. Wobaj žo mērnje rošrēcžowaschtaj, mjes tym so drusy lékařjo wino pijachu. Wbohi Ruža pał i bojoščy cžakasche a žalowčžo wocži wudžērasche.

Tamle, Duchene, wy trjebacže jenož po dróšy dele hieč . . . napšchēcžo studni . . . hladajcže tamle!“

„Derje!“

„Runje jej napšchēcžiwjo forcžmu namakacže!“

„A, derje, žo lubje džakuju! . . . Tam pothwatam!“

Druzhi stabowy lékař woteńdže a našch ja nim wołasche.

„Dajcže žebi žlodžicž, Duchene!“

(Potracžowanje.)

Ludwik XVI.

(Potracžowanje.)

Našajtra rano, 21. wulkeho rōžka, hižo do šchēčži štany a dosta žwjate wopravjenje. Wozazy hižo žo bližachu, kōtšiz dnyrbjachu porjad šdžeržecž. Šakle pošdže pšchincžechu komižaroyo po krala, so bychu wopor žwojeje njesprawnoščy a boha-šabycžiwosče na wotprawiščežo pšchewodželi. Ludwik cžyšche hiščeže žwój testament pšchepodacž. Ale hdyž t jenemu komižarej pšchistupi, prajizy: „Pšošchu Wašch, pšchepodajcže tole pišmo kralowej — mojej žonje“, wotmolwi žurowž: „Mi je jeno porucžene, so bych Waš na wotprawiščežo domjedl.“ Na to kral: „Na, duž pōjmy.“ Šalēšy do woša, do kotrehož žo tež jeho špomjednik abee Edgeworth, rodženy je Šchottiškeje, a dwaj polizajej kndžeschtaj. Žomalu jēdžesche wōš po hažach, kotrež bēchu i wojakami a kanonami wobžadžene. Kral hladasche kručže a nještrōžicže, šrudoby na nim wjele widžecž njebē. Tola bu jemu štyšniwo, hdyž jeho katojo žufnju žlēcachu. Ale duchowny Edgeworth na njeho jawola: „Sšyno žwjateho Ludwika*, krocž t njebjemam!“ A na to bjeje štracha na wotprawiščežo horje džēšche. Katojo jeho pšchimnychu, so bychu jemu wlošny wottšihali a ruzy na škribjet šwjajali. Ale to žo jemu dowolicž njechajche, škōncžnje pał žo do jich wole poda, dokelž bē špomjednik naspomnil, so budže na to waschnje žwojemu Šbōžnikej hiščeže podobnišchi a špodobnišchi.

Duž štupi na kromu a wojerškej hudžbje žiwny, šb by mjelčžala. Šerzy wotmjelknychu a kral porēcža pošlednje žlowa tak wōtšje, so bē to daloko blyšhecž.

„Franzowšoyo, ja semru njewinowaty. Wodawam žwojim njepšchēcželam. Nadžijam žo, so Bóh tež jim woda a so budže moja žmjerčž šbože Franzowškeje pšchisporjecž.“

Pošlednich žlowow blyšhecž njebē, dokelž da general Santerre sabubnowacž, mēnjo, so by tyran hiščeže junu franzowški narod šjebacž njespytal. — Sa schēčž mješchindw bē kral mormy. — Wšchitzy wołachu: „Ššlawa narodej, žlawa žwobodže!“

Sšydom potom lud wokolo šchibježny rejwasche. Ničto žebi njeswaži blyšcžtu wuronicž. Wjecžor bēchu wšchē džiwadla kšopate polne.

Ludwik bē mlody muž w najlēpškej starobje, 38 lēt a pjecž mēžazow. Šlōšč drje žo jemu ani jena porotowacž nješmē, sa to pał to, so bē mjehki, tak so kšostacž njemōžesche, a so wjele pucžow sapocža, ale ani jeneho njedokrocži. Za žlawa pał jemu wostanje, so wulki semrje, hačžrunje tež to jeho njepšchēcželjo přejachu.

Kral Ludwik bē žwoju njewinowatu krej pšchelał a nětko bu Franzowška — republika, hačžrunje bē to po prawym hižo dawno byla. Hižo tōnle jenicžki škōstny škutk, so Franzowšoyo

* Šswjaty Ludwik, franzowški kral wot lēta 1226—1270.

ſwojeho krala, kotryž bě taf dobročiwny, na taf ſurowe waſchnje morichu, bě po wſchey Europje hróſbu roſnjeſt a wſchitzy rojen-kojo ſo džen a bóle bojachu, ſo mohle ſo tamne bjeſbóžne ideje tež dale roſchěrícž. Tež pſchibjeraſche ſwonkowna móz noweje republiki hladaizy, a teho dla pſchimachu ſo wjazy hačž položja europſkich wjerchow brónje l. 1793, ſo bychu Franzoſow ſflu-
džili a kralowu ſmjercž wječžili. Ale wjazy bě njeſchecželow a wjazy bě franzoſkich wojałow a wjetſcha jich ſmužitofčž a wſchudže dobychu jich wójjka. To paſ mejeſche hiſchčež hórſchi wliw na ſnutkowne rewoluzije; tyranſtvo bě ſurowiſche hačž hdy prjedy, ſo frej taf mjenowaných „podladnych“, kotſiž chyzchu, taž ſebi republikaſo myſlachy, ſaſo krala mečž, ſo ſ rěkami lijeſche. Ani ſe ſłowom ſo njeħodži wuprajicž, ani ſ pjerom wo-
piſacž, ſchto je Franzoſka ſa tamne dny wohladała: wjele ſtow tyſaz ſprawnych a njewinowatnych dyrbjeſche pſche ničžo a ſa ničžo ſemrjecž. Mjes tymle njeſbožownymi bě tež Marja Antonietta, dźowka kježoroweje Marje Threije a ſwěrna mandželſka Lud-
wika XVI.

Ta bě hačž do kónza julija l. 1793 ſe ſwojimaj džečžomaj w Templu pſchewnacž dyrbjała, doniž tehdom knježazy „wubjer!“ ji tež tale jenicžke wjeſele, jeje džečži, ſ rukow njeuwdrje. Kajka bě to radoſčž tymle nječžucžiwym tigram! Hiſchčež wo-
brjedž nožy dyrbjeſche ſo jich roſtaſ dopjelnicž a jich rubježni wotrocžny čehnjechu na ſwoje žadlawe džeło. To bě wutrobu hnujazy napohlad: niħdy njechajſche macžerſka luboſčž ſwojeho najdróžſcheho poklada do njeſchecželſkich rukow puſchecžicž a ſe ſwojim žiwjenjom ſchitajſche Marja ſwojeho ſynka. Ale to bě podarmo: ſ dobom hrabny jedny jeje dźowčžicžku, hrožo, ſo ju hnydom ſakole, je-li ſo jemu maleho Ludwika njeſchepoda. A jenož to macžerſnu wutrobu ſamo, ſo ſa jene džečžo druge da, ſo by jenemu žiwjenje ſdžeržala. To bě jeje najwjetſcha ſrudoba; dofelž ſchtož ſo ji potom ſta, na to bě ſo hižo dawno ſ krutej wěru a ſylnej nadžiju wobronila a čim bóle, dofelž bě to pola ſwojeho njeboheho mandželſkeho wſcho naſhonika.

Džečži wotwjedžechu, ju paſ ſa krótki čaſ revoluzionſtemu tribunalej abo ſudniſtwu do mozy dachu. Něħdy móžna kra-
lowa ſtejeſche nětko wſcha ſtorhana a w hubjenej draſčeje pſched ſudnikami, kotſiž běchu haſle pſched krótkim čaſom jeje poddani byli. Se ſtarofčžu a ſtruchlym dóntom běchu jeje wložy jeſchědži-
wile, ale ſ jeje ſadžerženja a wuſtupa bě hiſchčež prjedawſchi ſtam, jeje ſdželanofčž a doměra do Boha ſnacž, a ſamych ſudnikow to pohnu, kotſiž ſo nad jeje krutym ſharakterom njemalo njeđiwachu. Wſcho drje ji wumjetowachu, ale dopoſajacž a wobſwědčicž ji ničtó ničžo njemóžſche. Eſama ſo ſakitowaſche a to taf doraſnje, ſo po žylej lubi na ſudnikow bórcžachu a či ſo dale praſchecž hižo njewěrjachu. So ſkónčnje wuſud hinaſ rětacž njeſwědžjeſche, hačž hewaſ, bě jene. Duž džeſche 16. oktobra l. 1793 tež Marja Antonietta po ſamym krawnym pučžu do njebjeſkeho raja ſa ſwojim lubym mandželſkim, kotremuž bě we wſchěch podendženjach ſwěrna woſtala hačž do kónza.

Seje ſynka Ludwika doſta někaſki ſchewž Simon do rukow, kotryž dyrbjeſche jeho wotežahnyčž, ale hižo l. 1795 wumóži jeho ſmjercž ſ kruteho wotrocžſtwa. Seje dźowka paſ pſchińdže, dołhi čaſ w jaſtwe pſchewyſchi, poſdžicž do Awſtrije; tola bě derje widžecž, taf ſrudne běchu jeje mlode lěta byle, dofelž njebē ſa čaſ žiwjenja ženje prawje wjeſela. Seje mandželſki bě wójjwoda Angouleme. Skónčnje dyrbjeſche tež Ludwikowa pobožna a boha-
bojaſna ſotra Hilžbjeta runje taf taž druhy ſ kralowſkeje ſwójbny ſwoje žiwjenje „ſwobodže“ a „runofčži“ woprowacž.

(Potracžowanje.)

Wſchelake ſ bliſka a ſ daloka.

ſ Budyſchina. Hlowne Guſtav-Adolffſke towařſtvo w Draž-
džanach ſmēje wot 29. junija hačž do 1. julija t. l. ſwój lětu-
ſchi ſwjedžen w Budyſchinje, kotryž wobſteji w powitanſkej ſhroma-
džiſnje 29. jun. wječor w hoſčenzu „króny“, ſ hlowneje ſchadžo-
wanſki 30. junija dopołdnja, ſ žyrtwineho konzerta popołdnju a
wječorneje ſhromadžiſny, a ſkónčnje budže 1. julija dopołdnja
w 11 hodž. w Pětrowſkej žyrtwi kemschenje, na kotrymž budže knjeſ
ſaraſ lic. theol. dr. phil. Müling ſ Lipſta ſe ſwjedžeſkim předa-
rjom. Mjes tym ſo budže dopołdnja w 9 hodž. Woža ſlužba ſa
ſchulſke džečži w Marinej-Marcžinej žyrtwi, ſmēje ſo w Mičhalſkej
žyrtwi kemschenje, na kotrymž budže knjeſ ſaraſ Mróſaf

ſ Grodžicžca předomacž. Eſerbfzy duchowni ſu wo to proſyli,
dofelž njedoſaha, ſo ſo na němſtim kemschenju pſchi pſchepodacžu
darow jenož krótko kemschenje ſłowom porěči, a jara lubje je knjeſ
wſchſchi konſiſtorialny radžicžel D. Dibelius do teho ſwolil. Duž
ſo nadžijamy, ſo ſo luboſčž naſchich Eſerbow ſ ſkutkej podjeranja
evangelſkich wěrybratrow w roſproſchennych wufrajnych woſhadach
prawje rjenje poſaže. Towarſtvo, kotrež je ſa jene lěto (1901/2)
56 modleſkich domow poſwjećilo, kotrež ſo njebudžichu mohle
bjeſ jeho pomogy natwaricž, je tajſeje luboſčže hódne! Tež
w Eſerbach, a to we Lupoji, je Guſtav-Adolffſke towařſtvo žyrtkej
natwaricž pomhało, kotruž hiſchčež lětnje bohacž podpjera, teho
runja w Eſmjecžtezach, hđžež ſu nětko ſapocželi kemschenje
džeržecž. Wóh tón knjeſ chyz ſwoje žohnowanje ſpožčicž, ſo by
ſo ſwjedžen po derje domkowaných ſynowych žnjach hódnje
radžil!

— Wot 29. junija hačž do 1. julija ma ſo wulki ſwjedžen
hlowneho Draždžanſkeho Guſtav-Adolffſkeho towařſtwa w Budyſchi-
nje. Naſche kemschenje woſhady chzedža tež dar ſa naſchich evangelſkich
Eſerbow w roſproſchennju na tymle ſwjedženju pſchepodacž a
wone budža to čim radſcho činičž, dofelž budže ſo tón dar ſa
evangelſku woſhadu w prufej kemschenje Lužicy, kotraž bjeſ druho-
wěrjazyjni evangelſkeje žyrtwe potriebaja, pſchepodacž. Duž wo-
čakuja ſo bohate dary naſchich evangelſkich Eſerbow, kotrež móžja
pola ſwojeho duchowneho hačž do 23. junija wotdacž.

— Bohužel ſu ſozialdemokratojo pſchi wólbach do kježorſtvo-
weho ſejma njenadžity wuſpěch měli, woſebje w Saſkej. Wob-
žarowacž je, ſo je ſo naſch lud wot tutych njeſchecželow kſchecž-
janſkeje wěry a žyrtwe taf ſaſlepícž dal a woſebje ſrudne je, ſo
ſu tež kemschenje dželacžerjo, taž dyrbimy ſ wětoſčžu myſlicž, ſo ſa-
wjeſčž dali a jim ſwój hłóſ dali. Schtób ſa nich hłóſuje, ſ tym
wupraji, ſo je pſchewyſene ſ tymi, kiž chzedža wěru naſchich wótzow
ſanicžicž a powróčicž ſwěrnofčž te kralej a kježorej, kotraž je
pſcha naſcheho luda byla wot jaſtarſkeho čaſa. Staſ je móžno,
ſo naſch lud njepoſlucha na ſwojich najlěpſchich pſchecželow, ale
na tutych žnjach ſawjednikow poſlucha, kiž jón do njeboža njeſeja.
Jara rjenje je ſo pſched krótkim wupraji, ſo je jenicžka ſmilna
kſchecžjanſka ſotra, kotraž khornych hlada, wjazy ſa ſwojich ſobu-
čłowjekow činiła, hačž wſchitzy ſozialdemokratiſzy wóžerjo hro-
madže ſa dželacžerjom. Dofelž ma ſo w Budyſtim wokrjeſu
ſchtwórtk wufalanſka wólba mjes naſchim dotalnym ſwěrnym ſa-
ſtupjerjom knjeſom Gráfu a mjes ſozialdemokratom, pſchewoſamny
hiſchčež juntrócž naſchemu ludej: „Njedaj ſo ſawjeſčž!“ Schtób
ſozialdemokratej hłóſ da, ſaprěje ſwoju wěru! Duž lubi Eſerbja!
njepoſluchaječe na liſchecželſke ſłowa tutych ſawjednikow, kotſiž
drje wam wſcho rjane lubja, ale njeđerža, ſchtož ſu wam lubili,
ale ſtupče je ſwojim hłóſom na boſ wóčžinſkeho jaſtupjerja knjeſa
Gráfu w Biſkopizach.

— Tež we Wojerowſko-Róſborſkim wokrjeſu je tón ſamny
džen wufalanſka wólba mjes hrabju Arnimom nad Mužatowom a
ſwobodomýſlnym Wenzelom. Wny ſmny lubym Eſerbam hižo
piſali, ſo ſu ſwobodomýſleni najhórſchi njeſchecželjo naſchich
ratarjom. Duž dajče wſchitzy ſwój hłóſ knjeſej hrabi Arnimej
uad Mužatowom.

Bibliſke hróncžka.

Kaž kžeža žana jenicžka
Eſo ſama njeje twariła,
Taf ſwět ſo ſam nej' ſčžinił;
Hđžež jeno wóčžlo pohladnje,
To wſchudže Wóh wſcho ſtworil je
Wiſches ſwoju móz a mudroſčž.

Wóh, dofelž wſchitko ſtworil je
A ſ ničeho wſcho ſčžinił je,
Wóh ſtworicžel ſo njenuje.
Njech wocži Boha njewidža,
Te ſkutki jeho poſaža;
Haj žyla ſtwórbja wucži čže:
Wóh móžny, mudry, dobry je.

Wóh je, Wóh je! či powjeda
Tu ſemja, morjo, njebjeſka;
Wóh je, Wóh je! to praja či
Tež kwełki, žita, tramicžki.